

mulighed for helt at undtage denne formidlingsvirksomhed fra ophavsmændenes eneret. Derimod vil digital formidling kunne ske i henhold til en aftalelicens, der ikke reguleres af direktivet.

En aftalelicensordning indebærer, at når biblioteker har indgået en aftale om ekstern digital formidling med en repræsentativ organisation af ophavsmænd til en bestemt art af værker, udstrækkes aftalen til også at gælde for ophavsmænd, som ikke er medlemmer af den aftalesluttende organisation. Fordelen ved ordningen er, at den er smidig for såvel bibliotekerne som for ophavsmændene; bibliotekerne får ved blot at indgå én enkelt aftale adgang til ekstern digital formidling af alle værker inden for en bestemt værkskategori, og ophavsmændene sikres betaling for og en aftalemæssig kontrol med denne brug af deres værker.

Konsultation af værker på biblioteker

Efter den gældende lovs § 21, stk. 3, er det muligt for enkeltpersoner frit at studere og gennemse udgivne eksemplarer af filmværker, musikværker og værker i digital form på stedet på offentlige biblioteker. Bestemmelsen giver ikke adgang til at konsultere alle offentliggjorte værker, som fx er udsendt i radio og fjernsyn, eller som findes på internettet. I disse situationer skal bibliotekerne foretage en individuel klæring med rettighedshaverne.

Af hensyn til de offentlige bibliotekers formidlingsforpligtelser finder Kulturministeriet det hensigtsmæssigt, at bestemmelsen udvides til at omfatte tilgængeliggørelse af alle offentliggjorte værker. Det betyder bl.a., at den enkelte biblioteksbruger – uden at biblioteket skal indhente samtykke fra rettighedshaverne – vil kunne foretage browsing på internettet eller afspille en video, såfremt det sker på stedet på et bibliotek.

Adgang til private arkiver

Der stilles forslag om en ændring af bestemmelsen i ophavsretslovens § 27, stk. 2, der regulerer forholdet mellem ophavsretten og adgangen til arkivalier i offentlige arkiver (lovforslagets nr. 24). Det foreslås, at der i ophavsretsloven indføres en bemyndigelse for kulturministeren til at fastsætte administrative forskrifter om udvidelse af bestemmelsen i ophavsretslovens § 27, stk. 2, til også at omfatte andre institutioner, der opfylder nærmere arkivmæssige vilkår; det kan fx være offentlige og private institutioner m.v., der er godkendt af kulturministeren.

Aftalelicens for genanvendelse af DR's og TV 2's arkivproduktioner

I de senere år har det været et udtalt ønske fra de nordiske public service-radiofonier, herunder Danmarks Radio og TV 2, at få en ny bestemmelse i ophavsretsloven, der gør det muligt for radiofonierne at genanvende ældre egenproduktioner i nye sammenhænge. Public service-radiofonierne har bl.a. peget på nødvendigheden af, at der gennemføres en aftalelicensordning for genudsendelse og tilrådighedsstillelse on demand af deres ældre arkivproduktioner.

Public service-radiofonierne har i deres arkiver en lang række produktioner, som har været udsendt for år tilbage. På grund af det store antal rettigheder, der er knyttet til disse produktioner, har radiofonierne vanskeligt ved at klarere samtlige rettigheder i forbindelse med genanvendelse af arkivproduktionerne. Det skyldes bl.a., at rettighederne i mange tilfælde er overgået til en eller flere arvinger, hvilket gør det vanskeligt at identificere og lokalisere samtlige rettighedshavere.

På den baggrund stilles der forslag om en ny aftalelicensordning i lovens § 30 a, der gør det lettere for Danmarks Radio og TV 2 at klarere rettighederne til genanvendelse af deres egne produktioner, som har været udsendt før den 1. januar 1998. Genanvendelse kan ske i form af genudsendelse og tilrådighedsstillelse on demand fx via internettet (lovforslagets nr. 25).

Aftalelicensmodellen indebærer, at radiofonierne kan indgå aftale om en bestemt form for genanvendelse med en repræsentativ organisation af ophavsmænd til en bestemt art af værker, hvorefter aftalen også kommer til at gælde for ophavsmænd, som ikke er medlemmer af den aftalesluttende organisation.

Det foreslås, at aftalelicensen også kommer til at omfatte andre rettighedshavere i form af udøvende kunstnere, lyd- og billedproducenter, fremstillere af fotografiske billeder samt fremstillere af kataloger, databaser m.v. (lovforslagets nr. 32, 35, 36, 41 og 42).

Tilknytningskriterier for beskyttelse af udøvende kunstnere, fonogramproducenter m.fl.

I den gældende lov bygger reglerne om anvendelsesområdet for lovens bestemmelser om udøvende kunstnere samt fremstillere af lyd- og billedoptagelser, jf. §§ 65-67, på et såkaldt optagelseskriterium. Det betyder, at beskyttelsen omfatter lydoptagelser m.v., der har fundet sted i et EØS-land (eller et andet land, der har tiltrådt Romkonventionen), mens nationalitet ikke spiller nogen rolle.

Internationalt er Danmark et af få lande, der alene anvender optagelseskriteriet. Efter de internationale